

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conuersione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

64. Praefectus nauis quae nostros xul. vehebat, miraculo conuertitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

edidère non obuios; iis prætermiſſis, vnum hic memoro ingentis ani-
mi Chriſtianum Andream nomine, qui vt aſſequeretur Patres, millia-
ria octoginta per montes aſperriſſimos confecit, hoc vnum ambiens vt
matri, & foetui baptiſmum impetraret, quas ſecum ducebat, annis
graues, & otizæ ſacco quem ſibi vtraque in cibum ferebat. Subitu-
rus in fines Prouinciæ Bochini, Præfectus nauim cenſuit mutandam,
quod maris illius periculis impar eſſet. Cum illa remiſit partem præ-
ſidij militaris, ex quo decem, & octo, tingi baptiſmo petierunt; & po-
ſtridie luſtrati, Chriſtianis in auſam ſalubria monita Patrum nomine
reportarunt. Plus negotij fuit in expugnanda Præfecti idololatria, ſed
hoc idem qui ſibi eum in ſamulum legerat Deus biduo peregit. Die
Aprilis quinto & decimo quem colebat iſ annus vndeciſimus ſolen-
nem Chriſto reſurgenti; Præfectus mari, cœloque vocantibus in al-
rum ſoluit, verſa in cornu proſa, quo nullum eo tractu formidabilius,
& putant indigenæ Archidæmonum aliquem ſuam illic habere Regiam,
& nauium ſtragibus crudele imperium in rupe exercere quæ longè in
mare porrigitur; nauarcho nemini vel tantum roboris vel audaciæ ſit vt
aggrediatur hanc præteruehere, niſi ante placato ſacrificiis dæmone.
Quod dum parat Præfectus exequi, Patrum rationibus & Ignatij Ca-
techiſtæ inhibitus eſt tandem ab eo ſcelere. At enim mutato paulò poſt
cum mari, & ventis in aduerſum cœlo, videbatur proſus moueri
tempeſtas à dæmone, cum nec liceret retrò vela dare, nec vltiùs niſi
in ſcopulos, & naufragium tendere; hic ſe ipſe inculans Præfectus, &
ſimplicitatem ſuam nimium credulam, debacchari aduerſus Catechi-
ſtam, & ægrè ab illo manus continere, vt priùs videret mari præcipi-
tem ſorberi, quàm ipſe ſorberetur; prodire ad ſtrepitum, & clamorem
Patres, caſſiſque ad tumultuantem ſedandum verbis, cœli Domino cui
ſamularentur, & cuius nutibus obſequerentur venti & maria ſpondere
mox ſe vora facturos; vix ergo Marcheſius, ſacrum Laurentio Mar-
tyri flexis genibus vouerat; Rhodius *Pater & Aue* recitabat; & fluctus
concidere, componi mare, auræ recta in puppim vertere, tamdiùque
aſpirare dum nauis in tuto conſiſteret. Tàm ſubita poſt preces breuiſ-
ſimas cœli vnà marisque mutatio Præfectum edomuit, nihilque addu-
bitans peractam diuinitus, miſſis aliunde ſuaſionibus, & argumentis,
quibus crebrò pulſatus fuerat Chriſtianum ſe eſſe profeſſus eſt, eadè-
que in naui cum ſex militibus ſacra vnda luſtratus Auguſtini appella-
tionem ex ea tulit, impetrauitque à Præſide Bochini, cui Patres erat
traditurus in Cocineinam contiguam tranſuehendus, vt liceret iis con-
ducta nauicula, pergere quocumque libuiſſet. Præſes ætate octogena-
rius, Magiſtratuum geſtorum experientia, & iuris integritate clarifi-
mus, ad comitatem quam iis exhibuit, ſtipem addidit largam, & mul-
tos in dies ſuffecturam; donatus & ipſe ab iis viciffim Ricciſſi Cate-
chiſmo, quod putarent illum pro ſua ſapientia, libri eius ſolidiſſimis
rationibus ceſſarum. Idne fieret mors fecit viti primarij, quem in au-

64.
Præfectus
nauis quæ
noſtros xul.
vehebat, mi-
raculo con-
uertitur.

lam profectum, paucisque illic à baptismo diebus extinctum, vxor vulgauerat, urbemque turbarat iisdem quibus aula strepebat rumoribus; legis mortem esse, Christianorum legem; centum hodie si hanc susciperent, quinquaginta cras vix fore superstites; nostros mortis esse legatos; cuius nominis admiratione confluit populus ad eos videndos cum primis illic conspecti sunt. Præses vitæ amans quamuis decrepitæ; mortis, vt ipse quoque vocauit, legatis libenter indulgit, in Engheanam transiret, Prouinciam quam regebat cum imperio eius frater. De Christianismo haud magis consulere sustinuit, quam de morte in præsens obeunda, eam tamen infelix infelicissimam sexto post mense ethnicus obiit. Patres illic dum nauim, & ventos expectant; ex continuata verbi Dei, constantique prædicatione, præter ludibria, & sannas, & contumelias nihil retulere; sex tantum vno mense scribit Marchesius baptismo tinctos. At verò Engheanam versùs quocumque applicarent, forte vsi sunt meliori, & alicubi centum duodecim ab idolis ad Christum traduxere. Rutam appulerant, portum Metropoli proximum, in qua illos Prouinciæ Præses affabilitate collegit eximia, quam auxit maiorem in modum, solis paulò post defecturi articulata prædictio, & qui prædicti deliquij momentis singulis ad amulsum respondit euentus. Suspexit illos Mandarinus tanquam ingenij potentia, & miris ultra quam credibile sit laudibus deprædicare cepit illorum scientiam. Sed enim populus pridem iis iratus, & curam defectio-
 rum solarium, legisque diuinæ flocci habens, tumultuari contra eos; famosis quotidie illos programmatis, & quam docebant legem profcindere; orbis perniciem, & Lusitanicum bellum vocitare; ne Diis quidem suis insani parcere, sed illorum inertiam, & impotentiam ac-
 culare, quòd sua lenti spectarent dedecora, & capitalium hostium non vlciscerentur iniurias. Erantque odia in peius eruptura, nisi vigilantia Præsidis, Patrum cauisset incolumitati. Quare minis, metuque delationis apud Regem exterritus quod hostes, & exules foueret, rogauit illos admodum comiter, cymbam sibi pararent, & prono, aduersoque amne qui mare influens in portum exibat, docerent quos vellent Dei legem; noctu sub arce ab insidiis prædonum, & populi rabie tutarentur sese, qui vnus iis erat receptui locus, càm præbitum ipsis hospitium, Christianus iactura omnium bonorum, suoque & vxoris exilio luisset. Cymba ergo coëmpta, vitam in ea ducebant aquatilem, vndique reiecti, proculque lapidibus etiam amori si qua terram tentassent legere; ne, quòd constans habebat opinio, extremo infortunio paterent, qui eos admisissent; ipsi verò quot, & cuiusmodi conflictarentur incommodis, nihil attinet dicere, sub dio perpetui, sub sole, & imbribus, cœlique aduersi iniurijs, quas etsi grauissimas ferebant leuius orbitate teneræ Christianitatis. Nam in Cocincinam ex Tunchino transire in eam armato, & bellum mouente, nisi prodicionis suspecti non poterant; & offensionem Regis Cocincinæ verebantur qui ex
 ca

ea nostros pepulerat. Vagos in hunc modum & consilij inopes miser-
 tus Christianus, metu omni calcato, per fratrem inuitat, vt se in do-
 mum recipiant, quam habebat in syluis à publico semotam, ne ven-
 tis deinceps inualescentibus flumine sorberentur, quod iam periculum
 non semel experti fuerant. Illic dum se vt pollunt à populi odio, &
 cœli molestiis tuentur, propinqua fame vrgeri incipiunt, deerat ori-
 za, nihil suppetebat quo illam emerent; illos ed adegit necessitas, quod
 nunquam antea sibi licitum fore statuerant. Catechistam Antonium in
 aulam destinant, subsidij aliquid in iis angustiis relaturum aut stipis,
 aut mutui nomine bona fide reddendum, in nauis annuæ aduentu; ac
 nummos quidem viginti retulit cum incredibili miseratione à Christia-
 nis missos, quod autem minimè omnium expectabant, P. Amatalij li-
 teras, quibus monebantur, P. Saitum Paulum Iaponium oneraria Ma-
 caensi secum illuc deuectum; in portu constiterat nauis tridui ferè iti-
 nere à Patrum latebris, ad quos illic scapham misit commeatu neces-
 sario abundè instructam; at ij gratis benigno hospiti prolixè actis,
 scapha eadem mirè læti ad onerariam, & sociorum complexum festina-
 bant; sed ab Regiis qui eos præuerterant Ministris, Eunucho præfer-
 tum omnium pessimo; velut peste contacti, arcantur longissimè, nec
 precum vlla vis mulcere hominem valuit; donis oportuit accessum ad
 nauim, & in eam ascensum ex illo emi. Octimestre iam Rhodio &
 Marchesio abibat, aq̃la extorribus, sed tamen passim regno vagis, &
 consolabatur quidem eorum molestias, illarum præmium, & sexcen-
 ti quos interea lustrant Christiano fonte; verum magno dolore, pri-
 dem sacro carebant epulo, quò idoneam eius nullam haberent mate-
 riam; die Apostolis Simoni, & Iudæ consecrato; peracta in naui di-
 uina re, opatissimo illo pane resecti sunt, & egere cum Deo impen-
 sùs de inflectenda Spadonis mente belluina, ne vetaret ipsos duobus
 in aulam Patribus accedere comites, & cum ipsis Regi annua munera
 Macaensium nomine offerre. Id illi dum tentant exorare, rati se affatus
 commodos legisse, in eum furorem belluam egerunt, vt conuitorum
 parum satur quibus eos indignè onerabat, inuolaret in eorum oculos,
 capitibus diriperet pileum, (qua ignominia nihil est illic probrosius)
 rueret etiam in peiora, nisi qui circum adstabant Christiani suo illum
 numero terruissent; quare paulum digressus, clamore ac nutu, vinciri
 arctè illos iubet. Verum enim vero tam intoleranda in Patres iniuria,
 tantòque sui dedecore offensi Lusitani vix à se impetrarunt, vt absti-
 nerent ab eo manus; quod securius videbatur, semiuero edicunt, Patres
 illos in aulam aut secum venturos, aut in Cocincinam se vela vertere.
 His Spado timidus in se redit, Lusitanis in aulam Patrum exulum an-
 nuit comitarum, dumtaxat ne in eadem naui; sed ne id quidem obri-
 nuit Spado, edictione maioris potestatis à Christianis prouidè curata,
 oneraria ipsa qua Amatalius venerat in aulam subierunt. Hoc vt quam
 minimo fieret. strepitu præmissus Ignatius Catechista, fideles monuit,

lætitiam publicam non modo omitterent, verum neque adire ut Patres nisi pauci simul; quo tamen prudenti consilio non id effectum est, ut Rhodij aduentus (laude certè ambigua susceptus) Regi probaretur, quare omnibus in cassum adhibitis, ut admitteretur in eius conspectum, quod reliquum erat, totum se in utilitatem fidelium contulit, & conversionem ethnicorum, haud quidem in propriis ædibus, quas si vel furtim quis ingrederetur, certò exibat ruidus, & fustibus onustus. Naui suis defuncta commerciis, & primis Etelsis Macaum reditura, mandavit Rex Patribus quatuor, discessum adornarent, nec fuit exinde tergiuersandi locus. Christiani mora quinque aut sex dierum, quæ nauem adhuc tenebat in ancoris, Patres confessionibus diu nocturne obruerunt. Quibusdam in mentem venerat res Christianismo priuatim percommoda, publicè non item. Optabat alius aliam è Catechistis sibi obstringere, quos communi bono ad omnem virtutem & peritiam muneris formarat Societas; designabant illis aliqui sorores, nonnulli filias in vxores ut eos perpetuo apud se tenerent eo vinculo alligatos, tametsi genere non pares. Sed enim Patres qui nullos habebant præterea quibus salutem tot Christianorum committerent, quique illos diu curis ingentibus, & sumptu ad omnem doctrinam, & sanctimoniam informarant quæcumque potest ab laicis in plebis Neophytæ regimen proficisci, consultius aliud Deo planè mouente inueniunt. Catechistis quatuor optimis suadent vitam suam Deo, temporario voto tandiu consecrarent quandiu illorum obsequio Christianitas illa eguisset. Qui ut erant piè sanctèque animo affecti, conditionem vltro amplectuntur, & quo die Patres erant discessuri, post rem diuinam, in conferta Christianorum frequentia peractam, ad aram prodeunt Franciscus, Andreas, Ignatius, & Antonius, votoque se triplici obligant ad vicarias partes rectè obeundas Apostolici muneris quod sibi à Patribus credebatur. Imprimis victuros cœlibes, donec placitum Deo foret Sacerdotes illuc remittere à quibus illa Christianitas regetur; deinde peculium non facturos, sed benignè donatis æquali iure in commune vsuros; Postremo illi obtemperaturos quem ex iis Patres præesse reliquis voluissent. Quibus ritè promissis singuli, sigillum addidere diuinæ Eucharistiæ sumptionem; Christianis mirè laudantibus generositatem propositi, & iam inde se protus illorum ductui ex Patrum præscripto dirigendos religiosè tradentibus. Horum autem labor, & vitæ ratio tantæ fuit admirationi, eosque virtutis æmulatione tam multis subiecit aculeos, ut centum iuvenes pietate, & sanguine nobiles eorum ambitent institutum, nec esset pars eius Ecclesiæ sanctior, & fructuosior quàm Catechistarum. Post quæ, mutuas inter adpreccationes, lachrimas, & lamenta deducuntur ad nauim Patres à suis Christianis, nunquam iniuicem reuidendis. Reperamus nunc Sinas, & gestorum in iis seriem ab anno huius æui trigésimo, sed multò breuius quàm mihi licuerit præstare in Christianitate Tunchinensi cuius varjos

651
Catechistarum
vota tria.